EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings

The VII International Science Conference «SCIENCE, TRENDS AND PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT»

February 21-23, 2022

Budapest, Hungary

SCIENCE, TRENDS AND PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT

Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference

Budapest, Hungary

(February 21 – 23, 2022)

UDC 01.1

ISBN – 978-9-40364-506-3

The VII International Scientific and Practical Conference «Science, trends and perspectives of development», February 21 – 23, Budapest, Hungary. 292 p.

Text Copyright © 2022 by the European Conference (https://eu-conf.com/).
Illustrations © 2022 by the European Conference.
Cover design: European Conference (https://eu-conf.com/).
© Cover art: European Conference (https://eu-conf.com/).
© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Hospodarenko H.M., Liubych V.V., Silifonov T.V. Yield formation of various soft winter wheat varieties and its components under different fertilizer systems // Science, trends and perspectives of development. Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference. Budapest, Hungary 2022. Pp. 11-13.

URL: https://eu-conf.com.

	PHARMACEUTICAL SCIENCES	
47.	Цубанова Н.А., Трутаєва Л.М. АНАЛІЗ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ПРЕПАРАТІВ ГРУПИ А05В «ПРЕПАРАТИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ У РАЗІ ЗАХВОРЮВАНЬ ПЕЧІНКИ, ЛІПОТРОПНІ ПРЕПАРАТИ»	197
	PHILOLOGICAL SCIENCES	
48.	Mashakova A., Khabutdinova M. THE ORIGINALITY OF THE LITERARY CREATIVITY OF FARID BAIGELDINOV	201
49.	Panchuk L.V. DIE MERKMALE DER VERWENDUNG SPRACHLICHER STRUKTUREN UND ELEMENTE IM STIL DER SCHÖNGEISTIGEN LITERATUR	204
50.	Rudenko N.V., Krikunenko O.R., Safronov V.Y. REVIEW OF MOST POPULAR DISTANCE EDUCATION MODELS	207
51.	Коваль Н.О. ДО ПИТАННЯ ВІКОВИХ ЗМІН МОВЛЕННЄВОГО РИТМУ АМЕРИКАНЦІВ	214
52.	Шапочкіна О.В. КАТЕГОРІЯ СТАНУ В КОНТЕКСТІ УМОВ ФОРМУВАННЯ ДАВНЬОГЕРМАНСЬКИХ ЕТНОСІВ	220
	PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES	
53.	Трофимова Л.Е. МОДЕЛИРОВАНИЕ КИНЕТИКИ СТРУКТУРООБРАЗОВАНИЯ ТВЕРДЕЮЩИХ ДИСПЕРСНЫХ СИСТЕМ	225
	PSYCHOLOGICAL SCIENCES	
54.	Кобазева Ю.А. ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ: ОСОБЕННОСТИ УЧЕБНОЙ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ	227

КАТЕГОРІЯ СТАНУ В КОНТЕКСТІ УМОВ ФОРМУВАННЯ ДАВНЬОГЕРМАНСЬКИХ ЕТНОСІВ

Шапочкіна Ольга Володимирівна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської філології
Інституту філології
Київського університету імені Бориса Грінченка

У сучасній лінгвістичній науці інтердисциплінарний підхід є однією із необхідних вимог для отримання достовірних результатів дослідження. Зміна наукової і культурної парадигм викликана зближенням різних точок зору на природу мислення, способи знакової концептуалізації світу й змісту комунікації етносів. На зміну вузькопрофесійним поглядам приходить інтегральний підхід, що зв'язує і взаємно доповнює різні наукові парадигми [Крейдлін, 2001, 207–224; Буніятова, 2003, 108–117]. Йдеться про таку інтердисциплінарну науку, як когнітологія, яка передбачає неможливість сепаратизації лінгвістичних і психологічних даних, а також поєднання методів і прийомів різних парадигм знання [Кубрякова, 1995, 189].

Когнітивні підходи поширюються на етнолінгвістичну проблематику, внаслідок чого виникають нові можливості в вирішенні проблеми взаємозв'язку мови і культури. Вивчення мови етнічних спільнот і відповідних ментальних моделей втілюються у розвідках, присвячених дослідженню лексичних, прагматичних і граматичних єдностей значеннєвого аспекту мовної категоризації світу [Вежбицька, 1996]. Проблема взаємодії мови етнічних спільнот і основних моделей їхнього мислення отримала новий імпульс у контексті розбудови лінгвістичних студій, у тому числі й у діахронії. Нове бачення відомих фактів ґрунтується на розумінні того, що станова конструкція як абстрактна модель вимагає окремого розгляду в плані виявлення її семантичного навантаження у діючій мовній системі та співвідноситься співвіднесеністю з етнічною культурою і світосприйняттям під впливом етнічних стереотипів. Етнічні стереотипи давніх германців при цьому слід розуміти як колективне уявлення або репрезентант інформації про духовну і матеріальну культуру окремої етнічної спільноти [Черепанова, Акимова, 120–124].

Інтерпретація фрагментів мовної онтології вимагає від сучасного дослідника нового погляду на знайомі речі у разі структурної або семантичної девіації від функціонуючих типів, коли мовному підходу бракує певної ланки для вирішального умовиводу. У цьому контексті звернення до ідей етнолінгвістики є одним із актуальних завдань лінгвістичних студій, яке дає змогу вийти за межі формально-семантичного аналізу і залучити широкий спектр культурологічних фактів. Зазначені вище фактори створюють світоглядну картину етносів із певним набором диференційних ознак, визначають етнофілософські константи,

під якими найчастіше розуміють стереотипи поведінки етносу та його розумові стратегії. Мова відбиває культурні або соціальні категорії, є інструментом матеріалізації думки як індивідуальної, так і сформованої суспільством [Буніятова, 2003, 110–112].

Важливим для розуміння «стану» в загальному сенсі, інакше кажучи етнічного «духу» давніх германців, є культурно-історичний контекст, в якому відбувалося формування цих етносів. Соціальна структура давніх германців містила потужний «дофеодальний» (варварський) субстрат [Гуревич, 1999, 204]. Етнічний розвиток германських народів відбувався у складних умовах співіснування варварського суспільства, побудованого на відносинах кровної спорідненості, і становлення ранньофеодального устрою, що супроводжувалося початком розвитку національної самосвідомості. Германцям цього періоду певною мірою властиві риси первіснообщинного ладу: єдність суспільного буття, дух колективізму, звеличування героїв, приписування їм тієї ж сили, що і колективу в цілому, всесильність чудесного й магічного тощо. Давні германці ділили людей на своїх і чужих: чужинців вбивали заради самозбереження, а не через ненависть до їхньої мови або вірувань. Знищували чужаків тільки тому, що власна смерть завжди була поруч, існувала в уяві людини, формувала її світогляд [Дьяконов, 1990, 17]. Давні германці намагалися уникнути смерті, але в ідеалі справжнім героєм заслуговував на повагу той, хто прагнув померти в чесному бою [Буніятова, 2003, 114].

У мовознавчій практиці життєву філософію давньогерманських народів у період героїчного етапу їхнього розвитку тлумачать у контексті концептів «ДОЛЯ», «СЛАВА», «ЖЕРТВА», «КРОВ», «РІД», «КОХАННЯ», «НЕНАВИСТЬ», «МАГІЯ», «ПОМСТА» тощо. Матеріал пам’яток германо-скандинавського епосу (IV–XIII ст.) свідчить про те, що ідеалами воїнства були бойові походи, криваві розправи, військова честь, уславлення ватажка. При цьому об’єкт восхваляння залежав від історичного періоду, що тривав на той час: Велике переселення (IV–VI ст.) у континентальних германців й Епоха вікінгів (IX–XI ст.) у скандинавів. Перемога в битві та її незмінна супутниця — слава — були лише певним перехідним етапом у житті воїна, його невідворотного майбутнього, долі. До буденного життя германська чоловіча спільнота була не пристосована. Під час Великого переселення народів у короткі проміжки мирного життя вони знаходили привід і час для сутичок із родичами або сусідами.

Причини історично засвідченого вибуху активності германських народів у період IV–VI ст. не отримали обгрунтованого пояснення в літературі. Фактори перенаселення, економічний або психологічний згадуються у західних джерелах та відповідають метафоризованості дефініцій порівняльно-історичної лінгвістики XIX ст. Для нашого дослідження релевантим є чинник гетерохронності процесів етнічної матеріалізації, які спорадично могли набирати агресивну форму. У період масової міграції більшість західно- і східногерманських племен залишила власні оселі на півночі й рушила на захід або схід, змітаючи на своєму шляху вищі за ступенем цивілізації. Вестготи й остготи припинили існування як окремі етнічні групи вже у VIII ст. У той же час

англосакси розбудовували свою державність і перебували у стані осілості. У житті скандинавів лише в кінці VIII — пер. пол. IX ст. відбувається різкий зсув: перерва у повільному, поступовому розвитку. З'являється новий тип людей — сміливі мореплавці, шукачі здобичі, пригод і вражень — вікінги [Гуревич, 1999, 160; Fisiak, 2000, 48–54]. Це був активний, неспокійний період, мовні та позамовні наслідки якого й донині дискутуються у літературі. Германці залишали свої насиджені місця, зрікалися традиційного способу життя і разом зі своїми родинами, близькими і залежними від них людьми, худобою та реліквіями вирушали у невідомі краї. Войовничий дух вікінгів періоду широкої воєнної і переселенської експансії скандинавів відтворено в ісландській літературній спадщині, зокрема едичній поезії.

Давньоісландська пам'ятка «Edler Edda» («Старша Едда»), відповідно до світогляду мешканців Скандинавії, у коротких оповідях віршованої форми повідомляє про основні епізоди існування світу. Персонажі архаїчних за своїми витоками пісень «Edler Edda» («Старшої Едди») (XII–XIII ст.) не дбають про спасіння своєї душі, посмертна винагорода для них — це добре ім'я і перебування ратників, що наклали головою в бою, у чертогах Одіна, де вони бенкетують і втішаються військовими забавами. Герой пісень «Edler Edda» («Старшої Едди») не впадає у фаталістичну апатію і не тікає від своєї смерті; навпаки, він упевнений у невідворотності майбутнього й кидає виклик долі, сміливо її приймає, дбаючи тільки про посмертну славу. Стереотип активної поведінки властивий і богам із міфологічних пісень «Edler Edda» («Старшої Едди»), які беруть участь у першотворенні та моделюванні світу.

У давньогерманських пам'ятках стан суб'єкта часто відтворюється як рефлексивний, незахищений від дії абсолютного зла, персоніфікованого, наприклад, в образах ісландських асів або чудовиськ на зразок Гренделя та його матері в давньоанглійській поемі «Beowulf» («Беовульф»). Поняття неминучої долі при цьому може трактуватися не як космологічний рок (лат. *Fatum* «вирок богів»), а як індивідуальна доля окремої людини, його фортуна, щастя [Буніятова, 2011, 9–117].

Все минуще — і рідня, і багатство, і навіть власне життя. Вічною залишається тільки невмируща слава про подвиги героя та його добре ім'я. Протягом історії людства зіткнення племен, цивілізацій, релігій, соціальних моделей та інших інтересів нерідко призводило до збройних конфліктів між етносами, а також всередині однієї етнічної спільноти, наслідком яких були численні людські жертви. Війна як явище являє собою один із найпоширеніших і водночас найтрагічніших станів екзистенції, людського існування [Верьовкін, 2014, 68]. Світогляд, віддзеркалений у давньогерманському героїчному епосі та його мові, є мілітаризованим, військово орієнтованим, що свідчить не про особливу войовничість етносів — творців такого епосу, а про певний етап розвитку суспільного ладу, який отримав назву «військової демократії» [Колесник, 2003; Верьовкін, 2014: 69].

У невеликих за обсягом батальних епічних текстах давньоанглійської літератури, зокрема у поемі «Beowulf» («Беовульф»), перебування у стані війни осмислюється як ситуація, що об'єднує всіх воїнів незалежно від соціального

статусу. Йдеться про зв'язок бойової спорідненості, що уможливлює найвищий рівень координації зусиль, коли воїни об'єднуються в єдиний організм, що мислить одним розумом. Крім змагань і поєдинків головного героя, Беовульфа, у творі зафіксовані також численні міжусобні війни германських народів між собою [Верьовкін, 2014, 74].

Серед значного корпусу давньоанглійських і давньоверхньонімецьких пам'яток писемності виділяють твори, в яких зображено ідею занепаду світу й переконання у тому, що людство переживає свої останні дні. У Британії це було зумовлено нестабільністю соціально-політичної ситуації, ускладненою нападами вікінгів, у Німеччині — боротьбою між централізацією і феодальною роздробленістю тощо. Усі ці події відбилися у текстах IX–X ст., що мали красномовні назви: «Hildebrandslied» («Пісня про Гільдебранда»), «Niebelungenlied» («Пісня про Нібелунгів»), давньоверхньонімецька поема «Muspilli» («Муспіллі»).

Давньосаксонське *mutspelli*, як і родинні німецькі варіанти, є композитом: його перша частина споріднена таким словами, як двн.-ісл. *mund* «момент часу», *munda* «прагнути», гот. *mundon* «звертати увагу», *mundrei* «мета», двн.-верхн.-нім. *muntari* «бадьорість» — з семантичним розвитком «мета, до якої прагнуть» — «точка в просторі або часі»; а друга — двн.-ісл. *spilla*, двн.-англ. *spildan, spillan*, двн.-сакс. *spildian*, двн.-верхн.-нім. *spildan* «руйнувати, знищувати, вбивати» [Топорова, 1996, 54]. Стан руйнування світу, друге пришестя Христа, Небесний суд над усіма людьми, життя в Раю та муки пекла — основні колізії, які надає нам давньогерманська пам'ятка «Муспіллі».

Матеріал дослідження свідчить про те, що ірраціональний або чуттєвий спосіб світосприйняття германських етнічних спільнот періоду кінця першого тисячоліття, складовими якого виступають фаталізм, пасивність індивідуума, віра в долю і її всемогутнього Вершителя, підтверджується фактами із давніх пам'яток писемності. Вербальні засоби відтворення феноменологічної картини світу, властивої давнім германцям, що включають лексичні, граматичні та фразеологічні конструкції, корелюють з фактами, що свідчать про рух мовних систем у напрямі до їх упорядкування та про загальну тенденцію «раціоналізації» структурних схем давньогерманського речення [Буніятова, 2011, 12].

Руйнування традиційного способу життя, зміна розумових векторів періоду вікінгів, опосередковано засвідчених у творах скандинавської літератури, дають змогу зробити припущення щодо можливих мовних наслідків такої трансформації, експлікованих в аранжуванні давньогермнаських станових пракатегорійних конструкцій, у парадигмі давньої каетгорії стану. Можна припустити, що семантика категорії стану маніфестується на конструкційному рівні засобами дієслівних лексем із певними становими граматичними характеристиками. Аналіз категорії стану у період діалектного співіснування германо-скандинавських етносів має виявити ідеоетнічні тенденції її формування.

У межах нашого подальшого дослідження є можливість реконструювати диференційні ознаки макросвіту давніх германців за допомогою мовних засобів

і зрозуміти, наскільки різними або близькими були первісні парадигми каетгорії стану гото-скандинавського та західногерманського мовних ареалів. Окремі малодосліджені питання, які нададуть змогу виявити певні етнофілософські константи: категорія стану, що відображає картину світу давніх германців; давньогерманські дієслова стану як ядро, змістовий центр станової пракатегорійної конструкції; суб'єктивні станові образи-гештальти у сатнвоих пракатегорійних конструкціях давньогерманських мов.

Список літератури

1. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / А. Вежбицкая. — Москва : Русские словари, 1996.
2. Верьовкін В. В. Відображення концептуальних уявлень людини про війну в греко-римському, давньослов'янському і давньогерманському героїчному епосі [Електронний ресурс] / В. В. Верьовкін // Проблеми семантики слова, речення та тексту. — 2014. — Вип. 33. — С. 67–78. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pssrtt_2014_33_8 (дата звернення: 06.09.2021).
3. Буніятова І. Р. Еволюція гіпотаксису в германських мовах (IV–XIII ст.) : монографія / І. Р. Буніятова. — Київ : Вид. центр КНЛУ, 2003. — 327 с.
4. Буніятова І. Р. Шляхи розвитку мовних систем : еволюція і катастрофа / І. Р. Буніятова // Магістеріум: Мовознавчі студії. — Київ, 2011. — Вип. 43. — С. 3–8.
5. Гуревич А. Я. Избранные труды: Древние германцы. Викинги. — Москва ; Санкт-Петербург : ЦГНИИ ИНИОН РАН, 1999. — Т. 1.
6. Дьяконов И. М. Архаические мифы востока и запада / И. М. Дьяконов. — Москва : Наука, 1990.
7. Крейдлін Г. Е. Риторика прозы / Г. Е. Крейдлін // Язык и культура. Факты и ценности : сб. к 70-летию Ю. С. Степанова / отв. ред.: Е. С. Кубрякова, Т. Е. Янко. — Москва : Языки славянской культуры. — 2001. — С. 206–216.
8. Колесник О. С. Мовні засоби відображення міфологічної картини світу : лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі давньоанглійського епосу та сучасних британських художніх творів жанру фентезі) : автореф. дис. … канд. філол. наук : спец. 10.02.04 — «Германські мови» / О. С. Колесник. — Київ, 2003. — 20 с.
9. Топорова Т. В. Язык и стиль древнегерманских заговоров / Т. В. Топорова. — Москва : Эдиториал УРСС, 1996. — 214 с.
10. Черепанова О. А. Становление типологии русского предложения в ее отношении к этнофилософии / О. А. Черепанова, Г. Н. Акимова, З. К. Тарланов // НДВШ. Филологические науки. — 1999. — № 5. — С. 120–124.
11. Fisiak J. An Ouiline History of English / J. Fisiak. — Poznan : Wydawnictwo Posnanske, 2000. — Vol.1: External History.